

van het Netebekken

Nummer 3, mei 2012

Een pracht van een gracht, het kan

Eén van de hoekstenen van het hedendaagse waterbeleid is het principe 'vasthouden-bergen-afvoeren' zoals ook blijkt uit het bekkenbeheerplan. Door water maximaal vast te houden aan de bron of ter plaatse te laten infiltreren, wordt wateroverlast niet langer afgewenteld op stroomafwaarts gelegen gebieden. Diezelfde strategie moet ook voor een oplossing zorgen in de strijd tegen verdroging die in het licht van een mogelijke klimaatsverandering wel eens belangrijk zou kunnen worden.

Zoals wel vaker wordt dit principe algemeen erkend, maar blijkt de uitvoering in de praktijk niet altijd evident. Een voorbeeld hiervan is **de gracht**. Een gracht verzekert, bij de aanleg van gescheiden riolering, een vertraagde afvoer naar de waterloop, biedt door de grotendeels zandige gronden van het Netebekken heel wat mogelijkheden tot infiltratie én is gemakkelijk te onderhouden.

Toch delft de gracht in het hedendaagse Vlaamse waterzuiveringsbeleid vaak het onderspit. Onder andere omwille van een beperkte beschikbare rooilijnbreedte blijken wegenis, fietspaden, nutsleidingen en veiligheidszones te vaak niet combineerbaar met grachten. Bovendien is het collectieve beeld van grachten niet erg positief. Gedurende decennia werden stinkende sloten ingebuisd en initiatieven in de richting van herwaardering stuiten dan ook geregeld op maatschappelijke weerstand. Toch kan een moderne invulling van 'de gracht' wel degelijk een meerwaarde opleveren. Onderstaande voorbeelden uit het Netebekken tonen aan dat mits een zekere creativiteit, de gracht wel degelijk mooi kan ingepast worden in het straatbeeld én tegelijkertijd haar rol kan vervullen in het waterbeheer.

Situering: Liersesteenweg Kessel
Project: AWV module 13
Uitvoeringsdatum: 2011
Uitvoerder: AWV

Situering: Kempenstraat Kasterlee
Project: Renovatie Kempenstraat
Uitvoeringsdatum: 2011
Uitvoerder: gemeente Kasterlee

Bezige bevers

Sinds drie jaar is de bever terug aanwezig in de Kleine Netevallei. Het één meter lange zoogdier verblijft vooral in Viersel maar dook ook al in hartje Lier op. De meeste waarnemingen komen uit het Viersels Gebroekt op percelen van Natuurpunt langs de Kleine beek.

In het najaar van 2011 maakten de bevers voor het eerst een dam op de Kleine Beek. De beverdam zorgt slechts voor een beperkte en plaatselijke verhoging van het waterpeil waardoor de overstromingsrisico's dus beperkt zijn. De provincie Antwerpen, Natuurpunt en het Agentschap voor Natuur en Bos volgen de bever en zijn impact op het watersysteem continu op. Ondertussen zijn er ook bewijzen dat de bevers er zich voortplanten, zoals blijkt uit de [beelden van het VRT-journaal van 06/03/2012](#).

Bufferstroken Grote Nete

Recent werd de folder 'Vrijwillige bufferstroken langs waterlopen' gelanceerd. De folder focust op de vrijwillige inrichtingsmaatregelen die een positief effect hebben op de waterkwaliteit én een compensatie genereren voor de landgebruiker. Wie zich engageert om vrijwillig maatregelen te treffen langs waterlopen, ontvangt immers een vergoeding. Als naburige landgebruikers samen kiezen voor bufferstroken, kunnen zij zich verenigen met het oog op het beheer. Dit heeft als voordeel dat bepaalde maatregelen binnen het landbouwgebied door landbouwers zelf efficiënt en duurzaam beheerd kunnen worden.

In eerste instantie wordt de folder verspreid bij landgebruikers langs de bovenlopen van de Grote Nete, stroomopwaarts het Albertkanaal. De Vlaamse Regering duidde de Grote Nete immers aan als speerpuntgebied, wat wil zeggen dat er tegen 2015 een goede toestand gehaald moet worden. Het inrichten van bufferstroken langs de Grote Nete kan hier - naast het verminderen van lozingen van industrieel en huishoudelijk afvalwater - een belangrijk aandeel in leveren omdat hierdoor minder nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen in de waterloop terecht zullen komen. Bovendien zal de kruidgroei er afnemen en dit komt de waterhuishouding op de aanpalende percelen ten goede. Door een verminderde kruidgroei zijn ook minder beheermaatregelen in de waterloop zelf nodig. Een belangrijk bijkomend voordeel gezien het projectgebied grotendeels binnen het habitatrictlijngebied 'Bovenloop van de Grote Nete met Zammelsbroek, Langdonken en Goor' ligt. Grondige machinale ruiming worden in dergelijke gebieden niet als normaal onderhoud beschouwd en behoeven een natuurvergunning.

De folder kwam tot stand in de schoot van het waterschap Grote Nete, Molse Nete en Grote Laak in samenwerking met het bekkensecretariaat Nete, de Vlaamse Milieumaatschappij, de provincie Antwerpen, de Vlaamse Landmaatschappij, het departement Landbouw en Visserij en het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete. Een bedrijfsplanner van de Vlaamse Landmaatschappij zal vanuit zijn taak binnen het Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete de verschillende landgebruikers contacteren.

Het Netebekken houdt u up to date

Sinds oktober 2011 heeft het Netebekken eigen webpagina's, waar u informatie over en nieuws uit het bekken kunt terugvinden. Zo kunt u er het bekkenvoortgangsrapport 2011 raadplegen. Het **bekkenvoortgangsrapport 2011** beschrijft de vorderingen van de acties in het Netebekken, gerealiseerd dankzij de inzet van alle partners. Tekstueel wordt gefocust op een aantal in het oog springende dossiers. In de bijgevoegde tabellen wordt een stand van zaken gegeven van elke actie uit het bekkenbeheerplan en de deelbekkenbeheerplannen.

U kunt de website consulteren via www.netebekken.be. De website is onderdeel van de vernieuwde website voor het integraal waterbeleid (www.integraalwaterbeleid.be), waar u naast informatie over het Netebekken ook informatie vindt over o.a. de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) en de andere Vlaamse bekkens.

Watermolen te Meerhout

Hoe het was...

In 2007 bouwde de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) op de Grote Nete naast de watermolen in Meerhout een vistrap en een geautomatiseerd stuwencomplex voor actief peilbeheer. Hiervoor werden de nodige percelen onteigend. Daarbij hoorde ook een deel van het watermolengebouw, de 'oude wasserij' die zich tot voor kort in een miserabele staat bevond (zie foto's).

Recent renoveerde de VMM haar deel van het watermolengebouw. In de vernieuwde oude wasserij wordt op de benedenverdieping een gemeentelijk toeristisch infopunt ingericht naast een technische ruimte voor de bediening van de stuwen.

Hoe het wordt.

Op de bovenverdieping komt een educatief ingerichte ruimte om de bezoekers te informeren over integraal waterbeheer. Zo worden omwonenden, fietsers en wandelaars wegwijs gemaakt in thema's zoals rivierherstel, vismigratie en het beheer van kwetsbare onbevaarbare waterlopen. Hiermee streeft VMM naar een draagvlakverbreding voor het integraal waterbeheer in de vallei van de Grote Nete.

Bron: Fugzia

De opening van de watermolen vindt plaats op vrijdag 29 en zaterdag 30 juni met een officiële opening en een publiekshappening.

Taplopen – onbekend maakt onbemind?

Taplopen zijn niet geklasseerde waterlopen die gevoed worden via een watertapping op een kanaal en water vervoeren naar het omliggende land, waar het dienst doet als irrigatie voor landbouwgronden, voeding van visvijvers ... Het zijn dikwijls complexe, nog onvoldoende gekende en kwetsbare watersystemen met een groot hydrologisch en ecologisch belang en vaak een interessante historische achtergrond.

De provincie Antwerpen en nv De Scheepvaart starten voor de taplopen aan het kanaal naar Beverlo met een pilotstudie die moet leiden tot een beheerplan dat ervoor zorgt dat aan de vraag van alle gebruikers kan voldaan worden, de druk op het watersysteem beperkt wordt en de zeldzame ecosystemen bewaard kunnen blijven. Andere betrokkenen zijn de gemeenten Mol, Balen en Lommel, het regionaal landschap Kleine en Grote Nete en uiteraard de aangelanden en gebruikers van de taplopen. Via een enquête zullen deze laatste binnenkort bevroegd worden naar de voor- en nadelen die zij van de taplopen ondervinden.

Bent u zelf gebruiker van het water van een taploop en wenst u op de hoogte te blijven en/of een enquête in te vullen, dan kunt u contact opnemen met waterschap@admin.provant.be.

In de kijker

Nieuw uitvoeringsbesluit Watertoets

Op 14 oktober 2011 keurde de Vlaamse Regering het gewijzigde besluit watertoets goed. De aanpassing van het besluit kwam er na een evaluatie van de watertoets door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) in mei 2010 en een bijkomende evaluatie na de overstromingen van november 2010 en januari 2011. Het besluit is in werking sinds 1 maart 2012. Er is in dit verband een nieuw online watertoetsinstrument beschikbaar waarmee kan nagegaan worden of er advies moet gevraagd worden. Meer informatie over het nieuwe uitvoeringsbesluit en een gecoördineerde versie ervan kunt u raadplegen via [de website van de watertoets](#).

Brochure Overstromingsgevoelig bouwen en wonen

Ook inwoners van overstromingsgevoelige gebieden kunnen en moeten hun steentje bijdragen om overstromingsschade zoveel mogelijk te beperken. Om hen te informeren, maakte de CIW de brochure *Overstromingsveilig bouwen en wonen, hoe kunt u uw woning beschermen tegen schade door overstromingen?*. De brochure bevat handige tips over hoe burgers hun woning kunnen beschermen tegen wateroverlast.

De brochure wordt verspreid via de notariaten, immobiliënkantoren, bibliotheken en infoketters van steden en gemeenten. Gemeenten krijgen ook de kans de brochure actief te verspreiden bij hun inwoners in effectief overstromingsgevoelig gebied. De brochure en een bijhorende webanimatie kunt u raadplegen op de website van de watertoets. De brochure kan ook gratis besteld worden bij het secretariaat van de CIW (secretariaat_ciw@vmm.be, tel. 053/726 507).

KomeNete

Dit jaar vindt de derde editie van KomeNete, de gezinshappening van Regionaal Landschap Kleine en Grote Nete met – u raadt het al – de Nete als centraal thema, plaats in Balen. Op het programma staan een dag vol leuke en verrassende activiteiten in en om de Nete voor jong en oud, streekproducten proeven, en een boel leerrijke infostands over de toekomst van de Nete. U kunt alvast 19 augustus noteren in uw agenda. Meer informatie vindt u op <http://www.rlkqn.be>.

Nieuwe modules in de praktijkgids Water in de land- en tuinbouw

De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het departement Landbouw en Visserij heeft eind 2011 de praktijkgids Water in de land- en tuinbouw uitgebreid. De digitale praktijkgids Water in de land- en tuinbouw is een hulpmiddel voor de land- en tuinbouwer om verstandig en zuinig om te springen met het beschikbare water en zorg te dragen voor de kwaliteit ervan. De praktijkgids reikt sectorgerichte tips en praktische instrumenten en technieken aan voor een duurzaam watergebruik. Naast de sectoren melkveehouderij en de substraatteelt in de glastuinbouw komen nu ook de sectoren varkenshouderij, pluimveehouderij, vleesvee- en kalverhouderij, sierteelt, openluchtgroenteteelt en fruitteelt aan bod. De praktijkgids Water in de land- en tuinbouw kunt u raadplegen via www.vlaanderen.be/landbouw/praktijkgidswater.

Wenst u deze nieuwsbrief niet langer te ontvangen? Stuur dan een e-mail met als titel 'uitschrijven' naar secretariaat_nete@vmm.be.

Deze digitale nieuwsbrief wordt samengesteld door het bekkensecretariaat Netebekken. Suggesties of andere opmerkingen kunt u bezorgen aan het bekkensecretariaat.

Contactpersoon: Tom Gabriëls, bekkencoördinator, T 03 224 63 83, secretariaat_nete@vmm.be